

HOMER: ODISEJA

1. V katero literarno zvrst sodi delo (tekst)?

Sodi v epiko, ta beseda pa izvira iz grške besede epos, ki pomeni beseda.

2. Znacilnosti zvrsti!

Epski pesnik lahko pripoveduje o osebnih doživljajih, o tujih resničnih dogodkih ali pa o izmišljenih zgodbah. V vsakem primeru gre za dogodke iz zunanjega sveta, in čeprav so osebni jih posploši ali objektivira, zato govorimo o epski objektivnosti. Slog je epski, opisuje okolje, kjer se dejanje dogaja, posega v globino človeške duše in prikazuje duševno življenje svojih junakov. Lahko pove tudi lastno sodbo o osebah. Epik lahko pripoveduje dramatično, stvarno ali čustveno.

Epske oblike so: bajka ali mit, pripovedka, legenda, pravljica, basen ali fabula, prilika ali parabola, romanca, balada, pripovedna pesem, ep, poetična povest, roman, anekdota, idila, humoreska, groteska, črtica.

3. Kratka vsebina (10 stavkov)!

Pripoveduje o Odisejevih pustolovščinah, ki jih je doživel na poti domov po 20 letni odsotnosti zaradi vojne. Na tej poti se sreča z dosti nevarnostmi iz katerih se sicer reši, a ostane sam. Ko ob pomoči boginje Atene končno prispe na Itako, ga ona najprej zamaskira, da lahko najprej ugotovi stanje na svojem domu, ki ga oblegajo snubci, ki se želijo poročiti z ženo Penelopo. Na koncu s sinovo pomočjo pobije snubce ter ženi dokaže, da je res njen mož, potem pa je vrnjen v svojo pristno podobo Odiseja.

4. Naštej glavne osebe in jih oznaci (socialno, moralno, psihološko)!

ODISEJ: Glavni junak v knjigi, potuje po svetu, odtrgan od svoje družine in obupan, medtem pa doživlja razne dogodivščine. Je zvit, pameten, zna lagati ob potrebi, odločen, pogumen, nima strahov, razen tega, da ne bi nikoli več videl domovine. Je dobra oseba in je pripravljen pomagati, če lahko, a v sili se je pripravljen braniti.

TELEMAHOS: Odisejev sin, ki je na začetku knjige nesamozavesten, a se ob pomoči Atene v drugi podobi zave, da mora poskusiti najti očeta in tako rešiti sebe, mame in posestva vsiljivih snubcev, ki odžirajo živino njegovega očeta. Podoben očetu po izgledu in notranjosti.

PENELOPA: Odisejeva žena, ki ga ljubi in ne more verjeti, da je mrtev. Naivna, saj vsakemu popotniku verjame, da je resnica, ki jo nosi o možu. Kljub temu je zvita in zna najti ukane, da vsaj začasno ustavi vsiljive snubce.

ATENA: Zevsova hči, ki svojega očeta prepriča, da pomaga Odiseju, da se vrne in ne dovoli svojemu bratu, da bi ga še naprej onemogočal na svoji poti domov. V skoraj vsakem delu knjige se pojavi v drugi podobi. Je zaščitnica obrti in umetnosti, bojuje se za modrost, Odiseju tudi sicer pomaga v težavah.

ZEVS: Najvišji Bog na Olimpu sin Kronosa, zato je v knjigi imenovan Kronion, bog neviht, Hefajst mu dela strele, Poseidonov in Hadesov brat, oče veliko bogov ter polbogov, njegova žena je Hera.

POSEIDON: Bog voda in rek, poskuša zato onemogočiti Odiseju plovbo po morju, ker mu je oslepil sina, a sčasoma se njegov srd poleže, saj se tudi zaveda, da je Odiseju usojeno, da se bo 20 letih vrne nazaj domov.

5. V kakšnih situacijah se osebe znajdejo in kako jih rešujejo?

Odisej se znajde v težkih ter veselih situacijah, ki jih rešuje z pametjo in razmišljanjem ter tako dostikrat reši sebe in tudi svoje tovariše, dokler jih je še kaj, iz dosti zagat.

Zevs se mora odločiti, na čigavi strani bo, ali bo po želji svoje hčere pomagal Odiseju ali bo dal Poseidonu prav. Večinoma je za kazen, a noče da je prevelika, kakor naprimer pri Faiakih, ko je rekel bratu naj kar okameni ladjo, a da naj raje ne obda mesta z velikim gorovjem, saj se je zavedal, da potem Faiaki ne bi preživali.

Penelopa se znajde v zagati, a se bo poročila, čeprav globoko v sebi ve, da je njen mož še živ. Na koncu začne resnično razmišljati o poroki, a se na srečo v pravem času vrne Odisej.

Atena se odloči, da bo Odiseju pomagala ob njegovi vrnitvi ter da bo z Telemahovo pomočjo preprečila poroko njegove mame in Odisejeve žene.

Telemahos se opogumi in odloči boriti se za svoj dom in premoženje, ko je soočen z dejstvom, da bodo sicer snubci požrli vso premoženje

6. Oblika oz. zgradba teksta (kitice, novele, odlomki,...)!

V prozi, razdeljeno je na 6 poglavij od katerih ima vsako še svoja podpoglavja.

7. V katero literarno obdobje bi uvrstil tekst? Ali se značilnosti literarnega obdobja kažejo tudi v tem delu?

V grško antično književnost. Kaže se v verovanju v bogove, kako jih bodo rešili ter dostikrat se v knjigi ponovi obred darovanja bogovom, pomoč ali maščevanje bogov ljudem,...

8. Kakšen je jezik, slog pisanja (slogovna sredstva, s katerimi pisatelj gradi pripoved – mišljeni so dialog, pripoved, menjava časov, tropi in figure, na kakšen način je prisoten pripovedovalec,...), način ubeseditve?

Jezik je starinski, v njem je uporabljenih veliko ukrasnih pridevkov. Nekatere besede so naglašene drugače kot danes, ponekod se pojavi nepravilni vrstni red besed, uporabljenega je veliko premege govora ter dvogovorov. Kraj in čas nista stalna, saj se čez celotno zgodbo spreminjata, ko se npr. Odisej začne spominjati svojega potovanja, itd. Pripovedovalec je v obliki Odiseja.

9. Bistvo teksta? Poanta?

Odisejevo potovanje in posledice, ki jih je prinesla njegova 20 letna odsotnost. Če si bogovom všeč, ti bodo pomagali sicer ne, kar se še danes dogaja, le ne z bogovi.

10. Tvoje osebno mnenje oz. stališče do dela – vrednotenje?

Knjiga gladko teče in dogodki v njej so zanimivi, še posebej Odisejeva vrnitev. Osebno mi del, ki ga preživi kot berač ni preveč všeč. Posebej pritegnilo me je maščevanje snubcem ter dogodek v kiklopovi jami. Knjiga je po mojem mnenju lahko berljiva, saj vsebuje zanimive dogodke, zaplete,...

11. Nekaj stavkov o avtorju (bio- in bibliografija)!

O Homerju, ki je v 8.stol.pr.n.št. spesnil prvi znani besedili grške književnosti (epa Iliado & Odisejo) ne vemo niti tega, kje in kdaj se je rodil. Verjetno nekje ob maloazijski obali, takrat najbolj razvitem delu grškega sveta. Že v antiki so na podlagi analiz dvomili, da je vse odlomke Iliade & Odiseje napisal isti avtor, nihče pa ni dvomil, da je Homer živel. Nemški učenjak je konec 18. stoletja objavil razpravo, v kateri je trdil, da Homer ni nikoli živel, da sta epa nastala po ustnem izročilu in bila zapisana šele v 6.stol.pr.n.št. v Atenah. Wolfova razprava je razdelila strokovnjake in sprožila homersko vprašanje, ki še do danes ni rešeno. V prvi skupini so unitarijanci, zagovorniki enega genialnega pesnika, ki je sam sestavil oba epa, v drugi pa analitiki, ki trdijo, da sta epa delo več avtorjev, kar hočejo dokazati z vsebinsko, stilno, jezikovno in historično razčlemba epov.